

INTERVJU I *MORGONSTUDION* FRIAS – PARTI FÅR TÅLA KRITIK

Vid granskningsnämndens senaste möte behandlades tre SVT-ärenden, som alla friades. En studiointervju i *Morgonstudion* med socialdemokratiska partiledaren Magdalena Andersson angående uttalanden som gjorts av Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson prövades avseende opartiskhet och saklighet. Ett inslag om ett metalband i *Kulturnyheter*na prövades avseende mediets särskilda genomslagskraft efter att ha anmälts för att visa våldsamma bilder på ett, enligt anmälaren, aningslöst sätt vid en tidpunkt då varsamhet i fråga om skrämmande innehåll ska iakttas. Klipp ur musikvideor visades där det syntes dunkla bilder på en tatuerad och möjligen blodig kropp. Vidare prövades och friades programmet *Teodorescu & Suhonen*, om Israels rätt till självförsvar, efter att ha anmälts av 26 personer.

ANDERSSONS SVAR TILL ÅKESSON STRED INTE MOT OPARTISKHETEN

FRIAT: *Morgonstudion*, SVT1, 2023-11-27, intervju med Socialdemokraternas partiledare; fråga om opartiskhet och saklighet. Dnr. 23/03839.

Inslaget var en studiointervju med Socialdemokraternas partiledare Magdalena Andersson, angående uttalanden som Jimmie Åkesson hade gjort två dagar tidigare under Sverigedemokraternas landsdagar. Åkesson hade bland annat sagt att Socialdemokraterna är en aktiv del av den islamistiska rörelsen i Sverige och att Andersson aldrig kommer kunna bli statsminister igen utan islamisternas röster och stöd. Under intervjun fick Andersson frågor om sina reaktioner på Åkessons uttalanden samt, utifrån aktuella exempel på socialdemokrater som anklagats för antisemitiska uttalanden eller kopplingar till Hamas, om det låg något i att islamismen har lojalitetsband till Socialdemokraterna.

Inslaget anmäldes av tre personer, som sammanfattningsvis skrev att Socialdemokraternas partiledare fick stå oemotsagd. En av anmälarna skrev också att det felaktigt framstod som att Sverigedemokraterna vill riva moskéer lite var som helst, trots att det Jimmie Åkesson hade sagt var att han vill riva moskéer som håller på med antidemokratisk propaganda.

SVT skrev i sitt yttrande att redaktionen ansåg att det låg i allmänhetens intresse att ge Socialdemokraterna och Magdalena Andersson möjlighet att svara på anklagelserna som Jimmie Åkesson hade framfört. Hon fick också flera kritiska motfrågor från programledarna. Åkessons tal hade dominerat nyhetsrapporteringen under helgen och fortsatte att göra det under de kommande dagarna. Intervjun med Andersson var ett av många inlägg i en pågående politisk debatt där såväl Sverigedemokraterna som Socialdemokraterna gavs stort utrymme.

I påannonserna sades att Åkesson ”vill stoppa att fler moskéer byggs och att moskéer ska kunna rivas”. Detta baserades på att han i sitt tal hade sagt ”Vi behöver ett omedelbart totalstopp för etablerandet av nya moskéer i Sverige. På sikt behöver vi börja konfiskera och riva moskébyggnader där det sprids antidemokratisk, antisvensk, homofob eller antisemitisk propaganda eller allmän desinformation om det svenska samhället”. Ingenstans i inslaget påstod SVT att Åkesson hade sagt att moskéer i allmänhet ska rivas.

Granskningsnämnden skriver i sitt beslut att inslagets tydliga utgångspunkt var att Magdalena Andersson skulle kommentera Jimmie Åkessons kritik. Nämnden anser att det är möjligt för SVT att sända ett inslag som handlar om en partiledares offentliga uttalanden utan att den aktuella politikern

medverkar i inslaget. Nämnden har också i sin praxis ansett att en relativt långtgående kritik av ett parti får godtas innan det kan krävas att partiet i fråga måste ges tillfälle att bemöta kritiken. Den kritik som förekom mot SD:s partiledare från sin politiska meningsmotståndare eller programledarens förhållningssätt medför därför inte att inslaget stred mot kraven på opartiskhet och saklighet. Att SD:s partiledares uttalande om moskéer inte redogjordes för i sin helhet i inslaget medförde inte heller att inslaget stred mot dessa krav.

BLODIGA BILDER UR MUSIKVIDEO STRED INTE MOT MEDIETS GENOMSLAGSKRAFT

FRIAT: *Kulturnyheter*, SVT1, 2023-11-29, inslag om ett metalband; fråga om mediets genomslagskraft. Dnr. 23/03970.

Inslaget påannonserades ifrån studion enligt följande: *"Sist så ska det handla om musik. Black metal-bandet Mephorash är aktuella med nytt album, den här gången är de mer personliga än tidigare och skivan handlar om att finna sig själv genom konst, kultur och ockultism."*

Inledningsvis visades hur de två medlemmarna i bandet tog på sig masker och iklädde sig kåpor med symboler utanför en kyrkobyggnad. Därefter intervjuades de utan masker och med andra kläder. Reportern berättade om att bandets musik var en genre som ägnade sig åt att söka andlig kunskap på mörka platser, särskilt genom ockultism med rötter i judisk mysticism. Det talades om bandets utpräglade estetik, som sångaren kallade "esoterisk elegans i en brutal, blodig och mörk genre".

I inslaget visades även klipp ur olika musikvideor där det bland annat syntes kristaller, masker och dunkla bilder på en kropp som var tatuerad och möjligen blodig. Det visades även hur en person i kåpa gick runt med ett rökelsekärl.

SVT tog del av en anmälan av inslaget. Sammanfattningsvis ansåg anmälaren att bilderna i inslaget skildrade grovt våld, på flera olika nivåer, och att detta var aningslöst med tanke på mediets genomslagskraft. Anmälaren utvecklade även ett resonemang om att inslaget skulle skildra judisk mysticism (Kabbala) på ett aningslöst sätt.

SVT anförde inledningsvis att ämnet för inslaget låg väl inom *Kulturnyheter*s bevakningsområde som är kultur i olika former, bred som smal. Det aktuella inslaget berättade om ett black metal-band som är intresserat av ockultism med rötter i mysticism. Varken bandet eller *Kulturnyheter*s reporter gjorde i inslaget kopplingar till Kabbala, såsom nämndes i anmälan. Inslaget handlade om gruppens inställning till sin musik samt sina teman, texter och visuella uttryck. De förklarade varför de använder sig av ockultism för att söka svar på frågor om sig själva.

I inslaget visades några sekvenser ur en musikvideo där man bland annat i några mörka bilder såg en tatuerad och kanske blodig men levande man. SVT kunde inte finna att bilderna ur musikvideon skulle vara skrämmande på ett sådant sätt att inslaget skulle strida mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft. SVT hänvisade till granskningsnämndens praxis som bland annat friat gestaltningar av våld och blodiga scener i musikvideor tidigare.

SVT ansåg inte att den beskrivning som gavs av bandets sökande med hjälp av ockultism stred mot sändningstillståndet. Inslaget var inte riktat mot barn och innehöll inte instruktioner. Det fanns inget i inslaget som syftade till att uppmuntra tittarna att bekänna sig till någon tro eller att begå brott. Skildringen av ockultism ansåg SVT heller inte skulle vara kränkande för personer utifrån trosuppfattning.

Granskningsnämnden konstaterade i sitt beslut att inslaget sändes vid en tidpunkt då varsamhet i fråga om skrämmande innehåll ska iakttas. I musikvideosekvenserna visades förvisso suggestiva bilder, där sekvensen med den blodige personen enligt nämnden kunde uppfattas som skrämmande. Sekvensen var emellertid kort och bilderna var dunkelt upplysta, och visades därtill inte helt okommenterade då en reporterröst hördes berätta om bandets genre. Inslaget var därmed inte utformat på ett sådant sätt att inslaget stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

TEODORESCU & SUHONEN OM ISRAELS RÄTT TILL SJÄLVFÖRSVAR FRIADES

FRIAT: Teodorescu & Suhonen, SVT2, 2023-11-29, program om Israels rätt till självförsvar; fråga om opartiskhet och saklighet. Dnr. 23/03980.

Det aktuella programmet var första avsnittet i en serie där opinionsbildarna Alice Teodorescu och Daniel Suhonen debatterade aktuella frågor tillsammans med gäster. I programmets anslag presenterade de sig själva: *Jag är Daniel Suhonen och försöker dra socialdemokratin åt vänster. Jag är Alice Teodorescu, borgerlig skribent. Vi kommer ju inte företräda några politiska partier. Vi gillar att prata politik med varandra. För när samhället är splittrat är vi övertygade om vikten av att vi måste prata med och lyssna på varandra.*

Avsnittets rubrik var *Vad ska Israel göra då?* och handlade om gränserna för Israels rätt till självförsvar. Gäster var Jakob Heidbrink, jurist och opinionsbildare, och Erik Lysén, chef för Svenska Kyrkans biståndsarbete. Under programmets gång talades återkommande om proportionalitetsprincipen och om hur denna, utifrån olika perspektiv, kunde tolkas och appliceras på den aktuella konflikten. Vid ett tillfälle visades följande text: *PROPORTIONALITETSPRINCIPEN = ett anfall måste stå i proportion till de risker som civilbefolkningen utsätts för.*

Vid ett senare tillfälle sa Teodorescu: *Det kom ju en mätning här, efter sjunde oktober, genomförd av en arabisk organisation och av den framgår ju, få tillfrågade men ändå, svarar att de vill ha ett Palestina from the river to the sea, det vill säga på de områden som idag är israeliska.* Samtidigt visades en grafisk skylt med rubriken *Palestinsk opinionsundersökning om framtida lösning*. Tre staplar med följande text syntes: *5% Enstatslösning för två folk / 17% Tvåstatslösning för två folk / 75% En palestinsk stat "from the river to the sea"*. I skyltens nederkant stod texten *Källa: AWRAD, 668 svarande på Västbanken och Gazaremsan 31 oktober-7 november.*

Programmet fick sammanlagt 26 anmälningar. Majoriteten anförde sammanfattningsvis att resultatet att 75% vill ha en palestinsk stat "from the river to the sea" inte stämde. Två anmälare anförde sammanfattningsvis att beskrivningarna av proportionalitetsprincipen var felaktiga. En stor del av anmälarna ansåg att programmet som helhet var partiskt och saknade en neutral part i ämnet.

SVT skrev i sitt yttrande att proportionalitetsprincipen, enligt exempelvis information från Försvarsdepartementet, innebär att den militära betydelsen av ett anfall måste stå i proportion till de risker som civilbefolkning utsätts för. Den förklarande text som förekom i programmet var korrekt. Teodorescu och Suhonen resonerade, utifrån två olika sidor, om hur principen kan tillämpas. Detta var i linje med programmets tydliga format, som bland annat framgick av programmets anslag där de hade presenterats som debattörer med olika ståndpunkter. Också gästerna förde resonemang, utifrån sin kunskap, om hur principen kunde tillämpas i det aktuella fallet och drog olika slutsatser. Sammantaget framkom flera olika tolkningar av proportionalitetsprincipen och olika sidor av konflikten under programmet.

SVT skrev vidare att informationen om att 75 procent av de tillfrågade palestinierna, i den aktuella mätningen, önskade en palestinsk stat 'from the river to the sea' var korrekt. Resultatet var, som framgick av grafiken i programmet, hämtat från en undersökning som gjorts av Arab World for Research and Development (AWRAD). 74,7% av de tillfrågade hade svarat att de ville ha "A Palestinian state from the river to the sea".

Granskningsnämnden skriver i sitt beslut att det framgick tydligt av programmets inledning och dess karaktär i övrigt att två välkända opinionsbildare, med olika politiska åskådningar, skulle debattera frågan om Israels rätt till självförsvar i relation till den pågående väpnade konflikten med Hamas. Det stod därmed klart att opinionsbildarna representerade sig själva och inte var företrädare för SVT. Nämnden anser att det genom den debatt och de diskussioner som förekom i programmet presenterades olika perspektiv kring Israels rätt till självförsvar mot Hamas, bland annat utifrån olika tolkningar av folkrättsprinciperna. Mot bakgrund av den vidsträckta yttrandefriheten och att de aktuella frågorna balanserades genom att belysas från motsatta perspektiv, anser nämnden att ingen av de medverkandes uttalanden stred mot kraven på opartiskhet och saklighet. Nämnden skriver vidare att SVT i sitt yttrande visat grund för att den omnämnda undersökningen innehöll den aktuella informationen. Programmet stred därmed inte mot kravet på saklighet i denna del.

Informationsbrev från SVT Programetik, Sveriges Television, 105 10 Stockholm

E-post: programetik@svt.se, Tel: 08-784 56 78

Om du fått detta infobrev står du även på e-postlistan för nästa.

Nya SVT-prenumeranter kan anmäla sig till programetik@svt.se!